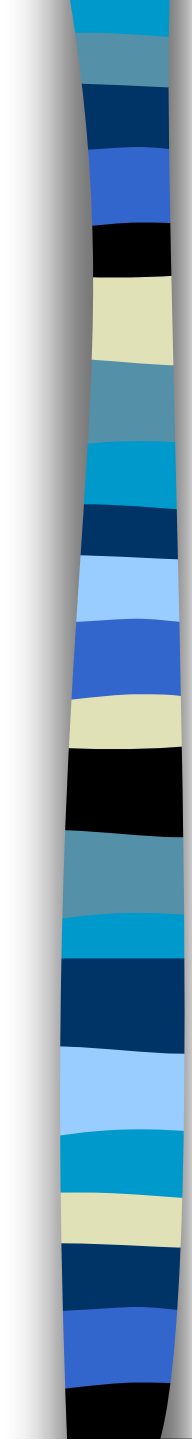

BRUK AV HELPROTESER

Pasientproblemer

Asbjørn Jokstad

-
1. Hvor mange pasienter er tilfredse med sin(e) protese(r)?
 2. Er det samsvar mellom pasienttilfredshet og forklaringsfaktorer?
 3. Hva karakteriserer fornøyde og misfornøyde pasienter?
 4. Hvilke kriterier legger pasientene til grunn for å være fornøyde eller misfornøyde?
 5. Er det sammenheng mellom pasienter som er misfornøyde med sine gamle proteser og de som har vanskeligheter med å adaptere seg til nye proteser?

1. Hvor mange har problemer med sine proteser?

Populasjonstudier:

Har problemer/er misfornøyde med protesen(e)

14% Sverige, 1995

3% Sverige, 1998

1-8% Canada, 1998

7-15% USA, 1996

Bruker ikke protesen(e)

2% Sverige, 1998

2-5% USA, 1996a

6% USA, 1996b

Er det samsvar mellom tilfredshet og klinisk “kvalitet”?

Kriterie	Sammenheng (r)	Forfatter	Land
Passform	ingen (.22)	Bergman et al. 1972	Sverige
	ja	Magnusson 1985	Sverige
Generell kvalitet	ingen	Smith 1976	UK
	ingen (.29)	Magnusson 1985	Sverige
	ingen(.15)	Heyink et al. 1986	Nederland
	ingen (.36)	van Waas 1990	Nederland
	ingen	van Aken 1998	Nederland
Tilfredshet retensjon	pas> tl, spes.	Ukj Petrovski et al., 1995	USA
	.29	Ettinger & Jacobsen, 1997	USA

Er det samsvar mellom tilfredshet og anatomiske forhold?

Sammenheng	Forfatter	Land
Ingen (.22)	Berg 1984	Norge
Ingen (.12)	van Waas 90	NL
Ingen	de Baat et al., 87	NL
Ingen	Diehl et al. 1996	USA

Konklusjoner:

1. Klinisk vurdering av protesen ingen god prediktor for tilfredshet
2. Pasienter bruker andre kriterier enn tannlegen
3. Dette er ofte situasjonen for mange kroniske tilstander

Er det samsvar mellom tilfredshet og funksjonelle aspekter?

Sammenheng	Forfatter	Land
Ja (.80)	Kalk & de Baat	NL
Ja (.6-.9)	Garrett et al.	USA
Oral stereognostisk test		
Nei	van Aken et al.	NL

Hvilke funksjoner kan påvirkes ved bruk av proteser?

Tilfredshet har sammenheng med funksjonelle aspekter -1.

Passasje - inntak av substans

Gaping	+
Fange og holde biter	+
Suging	+
Pusting	-
Inhalasjon av damp, røyk , o.a.	-
↓	
Føleapparat for smak, temperatur, struktur	+
Mekanisk nedbrytning ved biting og tygging	+
Salivasmøring	-
Deteksjon av fremmedlegemer/skadelige substanser	+
↓	
Spytting	-
Mukosa absorpsjon (eg. av snus)	-
Svelging	+
Kvelning	-
Kaste opp	-

Tilfredshet har sammenheng med funksjonelle aspekter -2.

Neurofysiologiske funksjoner

Kommunikasjon: Fonetikk, tale, synging +

Kyssing +

Plystring +

Sensorisk nytelse +

Uttrykke emosjonell tilstand -

Tannpressing +

Gjesping -

Nysing, hoste -

Instrumentale funksjoner

Blåsing -

Instrumentspilling +

Transport av artikler, væske, o.a. +

Konklusjoner:

1. “Funksjonelle aspekter” rommer et stort antall variable som det er vanskelig å måle objektivt.
2. Av samme grunn vil vi sannsynligvis aldri kunne identifisere årsaker til tilvenningsproblemer.
3. Tilfredshet med protese kan ikke forklares ved å identifisere og måle enkeltfaktorer.

Hvilke kriterier legger pasientene til grunn for tilfredshet? (multivariate modeller)

100

90

80

70

60

50

40

30

20

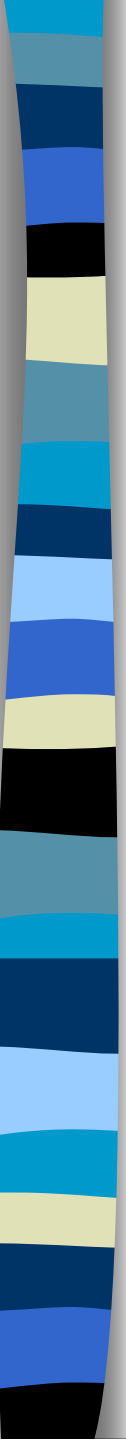
10

1Komfort

2Tyggeevne/stabilitet

3 Estetikk

Awad&Feine 1998

Hva karakteriserer fornøyde og misfornøyde pasienter?

Alder på pasient

? Carlsson et al., 1967 Sverige

nei Vervoorn et al. Nederland

nei Ettinger et al. USA

nei Awad & Feine Canada

Kjønn

? Carlsson et al., 1967 Sverige

ja Awad & Feine Canada

Hvor lenge protesebruk

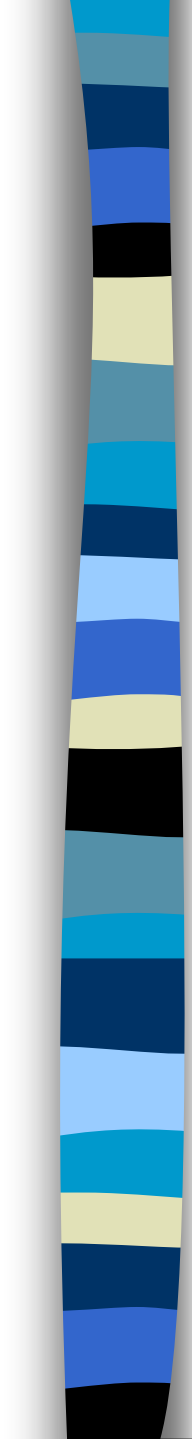
Nei Vervoorn et al., 1988 Belgia

Hvor mange proteserebaseringer

Nei Vervoorn et al., 1988 Belgia

I hvilken grad det forventes forbedret funksjon

Ja Carlsson et al., 1967 Sverige

Er det sammenheng mellom pasienter som er misfornøyde med sine gamle proteser og de som har vanskeligheter med å adaptere seg til nye proteser?

